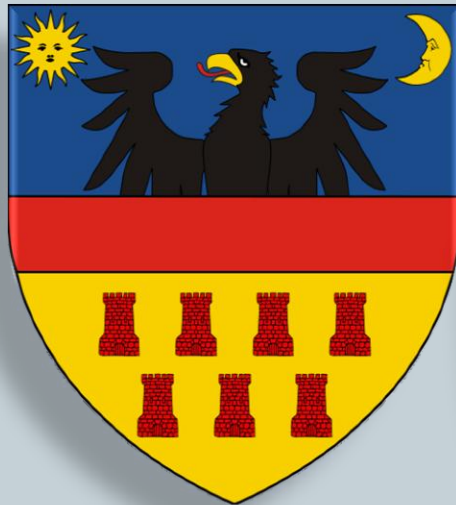
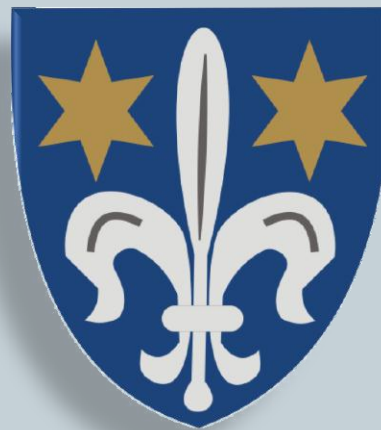

Evoluția peisajului geografic pe baza hărților succesive

Transilvania
Siebenbürgen

Țara bârsei
Burzenland

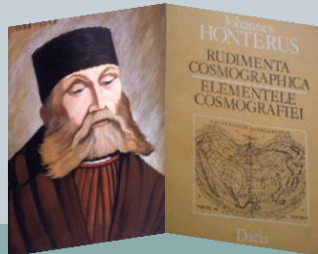
Brașov
Kronstadt

1532 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

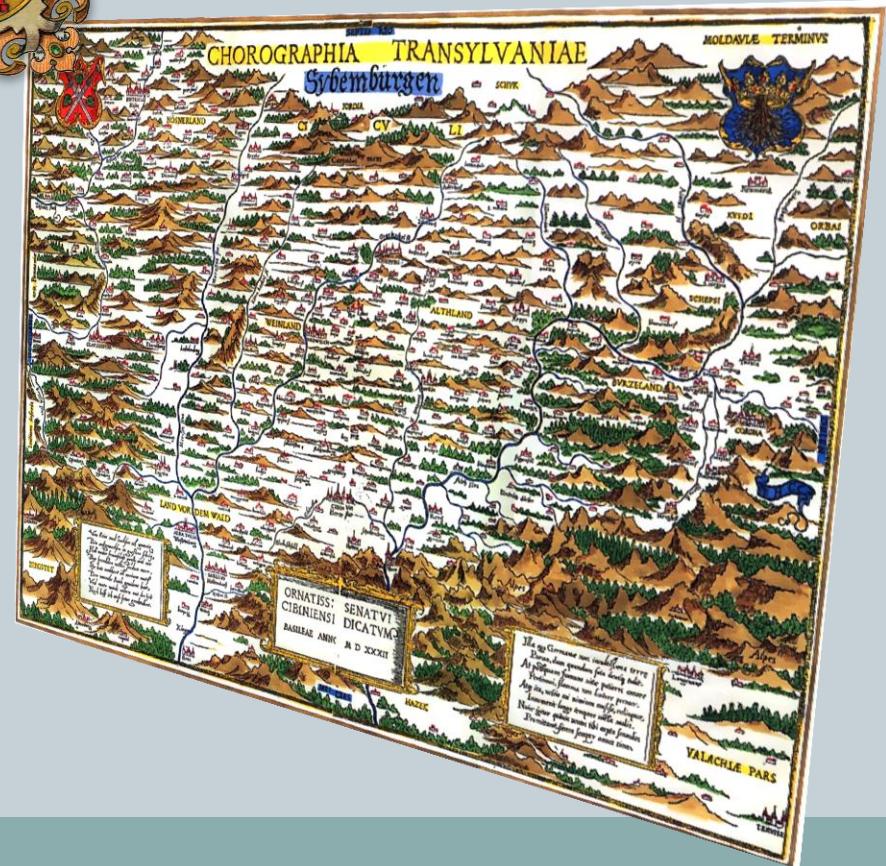
TRANSILVANIA

- Istoria cartografiei transilvanene își are originile în secolele XV-XVI, cu deosebire în perioada Reformei.

Una dintre primele harti specific transilvanene a fost harta lui **Johannes Honterus** (1498-1549), publicata în *Rudimenta Cosmographica* (1542), deosebit de rara și pretioasă, care a oferit posterității informații utile despre geografia transilvaneană, desigur nu întotdeauna precise sau detaliate.

SIEBEMBÜRGEN

SEPTENTRIO

CHOROGRAPHIA TRANSYLVANIAE

Sybenbürgen

SCHVK

MOLDAVIÆ TERMINVS

Vom Reitz und Saefen ich gemein
 Bin aufgewachsen in großem feyn.
 Hab wider freunshaft auß und ein
 By fremden willen suchen meer.
 So hatt vnkert all meinen rat?
 Der maechte Reich geniert hatt?
 Vnd meer vnkert naders mit der zeit
 Nach hoff ich auf seine erbruecker.

ORNATISS; SENATVI
 CIBINIENSI DICATVM
 BASILEAE ANNO M D XXXII

Illa ego Germaniae non inaltissima terrae
 Porca, dum quondam fata deusq; tulit.
 At postquam funum vitae potioris amore
 Pertinui, flamma non lauiore premo.
 Atq; ita, nefcio cui nimium confisus, relinquor,
 Innumeris longo tempore uicta malis.
 Nunc igitur quam uentis tibi caepa fecandos
 Promittunt, finem semper amice time.

BERGSTET

VALACHIE PARS

MERIDIES

HAZEK

TERVIZ

CHOROGRAPHIA TRANSYLVANIAE

Sybenbürgen

SEPTENTRIONIS

MOLDAVIE TERMINVS

SCHVVK

JORDIA

CV

LI

NOSNERLAND

ALTHLAND

WEINLAND

BVRZELAND

LAND VOR DEM WALD

Alpes

Alpes

Van Reis und Suchen ich gedenck
 Bin außgewand in diesem fehrig
 Hab micher freuhschafft gesucht und er
 Bey freuden willen suchen mer
 So hat vnderst all minen vort
 Der mer wunde Reih gendert hies
 Viel mer wunde wunden mit der frid
 Nach hest ich auf sein gendert.

ORNATISS: SENATVI
 CIBINIENSI DICATVM
 BASILEAE ANNO M D XXXII

Ille ego Germane non incultissima terre
 Porao, dum quondam fete deusig tulit.
 At postquam summi uite potioris amore
 Perimus: flamma non calore perior.
 Atq; ita, refio ai niniom consulo, reliquo,
 Innumera: longo tempore uita malis.
 Nunc igitur quavis uicini tibi arpta seruos
 Pro mittant, siem seculi amice times.

VALACHIE PARS

BERGSTET

HAZEK

TERVIZ

- Relieful și mai ales cel montan a fost reprezentat mult mai sugestiv, în chip pictural (în siluetă) printr-o succesiune de „mobile” care, hașurate, sugerează fațetele luminate și umbrite ale lor.
- Reprezentarea reliefului (ce nu ținea seama de scară orizontală și verticală) avea rolul de a prezenta unul dintre componentele esențiale ale mediului geografic. Prin modul de redare plastică a reliefului, aceste hărți puteau fi citite și înțelese nu numai de înaltele vârfuri ale societății ci și de pătura de negustori interesați de aceste hărți în activitatea lor.

Lucrarea lui Honterus este, din punct de vedere cronologic, prima hartă a Transilvaniei. Denumită „CHOROGRAPHIA TRANSYLVANIAE Sybembürgen”, harta indică într-un cartuș central anul 1532 ca an al apariției. Totuși, studii recente asupra hărții pe care a fost tipărită arată că de fapt ea a văzut lumina tiparului doar în 1539. Honterus a realizat-o prin tehnica gravurii în lemn, meșteșug pe care l-a desprins la Basel, unde lucrat între 1530 și 1532 ca lector, corector și consilier literar al tipografiei și editurii Insingrin.

SIEBENBURGEN:

- Bistrița (Bistritz)
- Brașov (Kronstadt)
- Cluj (Klausenburg)
- Mediaș (Mediasch)
- Sebeș (Mühlbach)
- Sibiu (Hermannstadt)
- Sighișoara (Schäßburg)

Harta întocmită de învățatul brașovean Iohannes Honterus pare să aibă parte de o mică analiză legată de cetăți.

Inițial tipărită alb-negru, reda se pare destul de fidel contururile schitate ale cetăților de tot felul, fie ele orase, biserici fortificate sau castele.

1570 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

TRANSILVANIA

- **Abraham Ortelius** (1527-1598) publică atlasul *Theatrum orbisterrarum* (1570) în care a strîns multe materiale ale altor autori:

- **Johann Sambucus** – Hartă inspirată din creația umanistului sas Johannes Honterus, inclusă în prima ediție a atlasului lui Ortelius. Datorită acestui fapt, Transilvania intră în orbita cartografiei europene. Faptul că Sambucus folosește o ediție ulterioară a hărții lui Honterus (astăzi pierdută) se regăsește în îmbunătățirea descrierii Valahiei; astfel, pe lângă Câmpulung și Târgoviște mai apar localitățile Pitești și Bocaretz/București.

SIEBEMBÜRGEN

SEPTENTRIONIS TRIO
TRANSILVANIA
CL. CV. LI.

MOLDAVIAE TERMINVS.

CARPATHVS MONS.

WEINLANDT.

BYRZELAND
BIURCIA

LAND VOR DEM WALDTE

VALACHIAE

PARS

MERTIDIES

H. luera in hinc tabula nominibus voca-
bulis adnotata sunt
quae in hinc tabula
sunt.

HANC VLTRA VEL TRAN
SILVANIAM QVAE ET PANNONIA
DACIA ET DACIA RIPENSIS
VVLGO SIBIEMVRGEN DICITVR
tabula Vltima A. 1660. Dedicata auct. D. G. S. S. S.
Pannonia

TRANSILVANIA

HANC VLTRA VEL TRAN
SILVANIAM, QVAE ET PANNONIA
DACIA, ET DACIA RIPENSIS,
VVLGO SIBEMBVREN DICTVR.
ad illud Vltima A. 1566 Nobilib. atq. Doctib.
I. S. Sabinus
Pannonia 3

H. lūera in hac ta-
bula nōmibus voca-
bulis adūmēta sig-
nificat ea esse Hun-
garia.

CI. CV. LI.

CARTAGI MONS.

WEINLANDT.

LAND VOR D. EM WAL. DT.

MONS. VULCANI.

Vallis Harzag Vbi olim cunctis Sarmisgethyfa.

MOLDAVIAE TERMINVS.

SED KISDI.

BYRZELAND
Burcia

VALACHIAE
PARS.

MERIDIES

OCCIDENTES

ORIENTES

SEPTENTRIO

49

48

48

49

49

- În stânga jos se află inscripția *Hanc ultra vel Transilvaniam, quae et Pano Dacia, et Dacia Ripensis vulgo Sibenburgo Dicitur.*

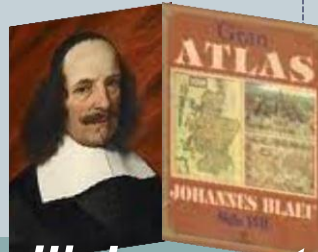
- Hartă fizică și administrativă cu împărțirea teritoriului în raport de loc ocupație și originea etnică. În sudul hărții este reprezentată și o mică parte din Valachia.

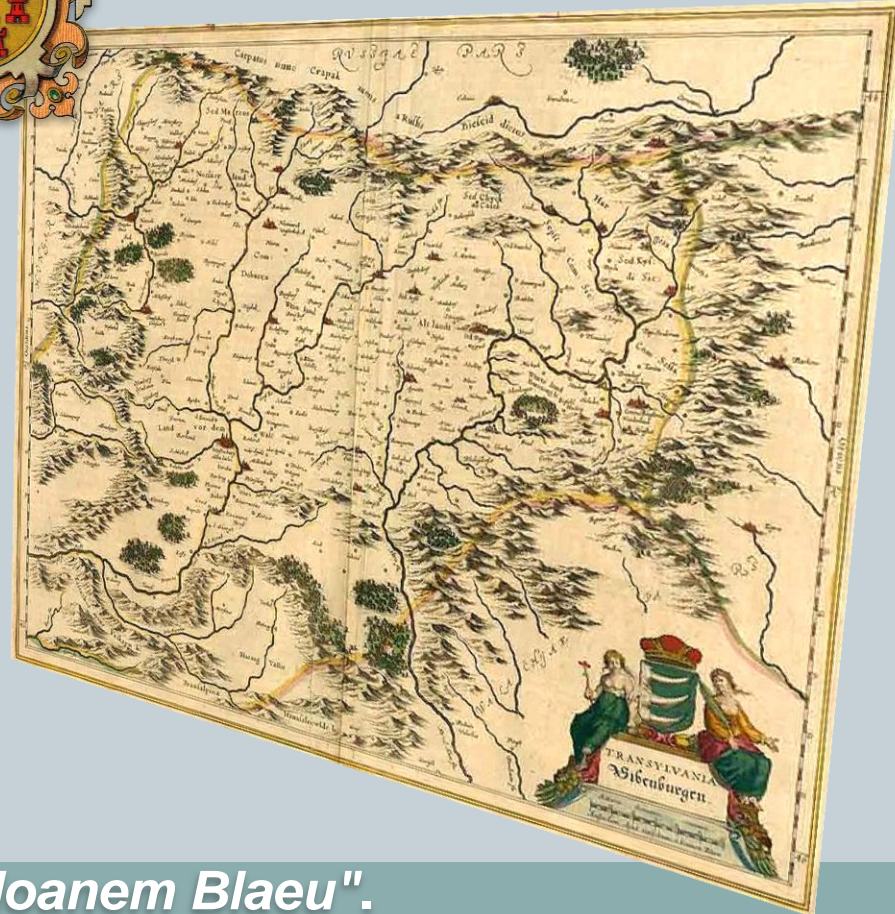
1645 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

TRANSILVANIA

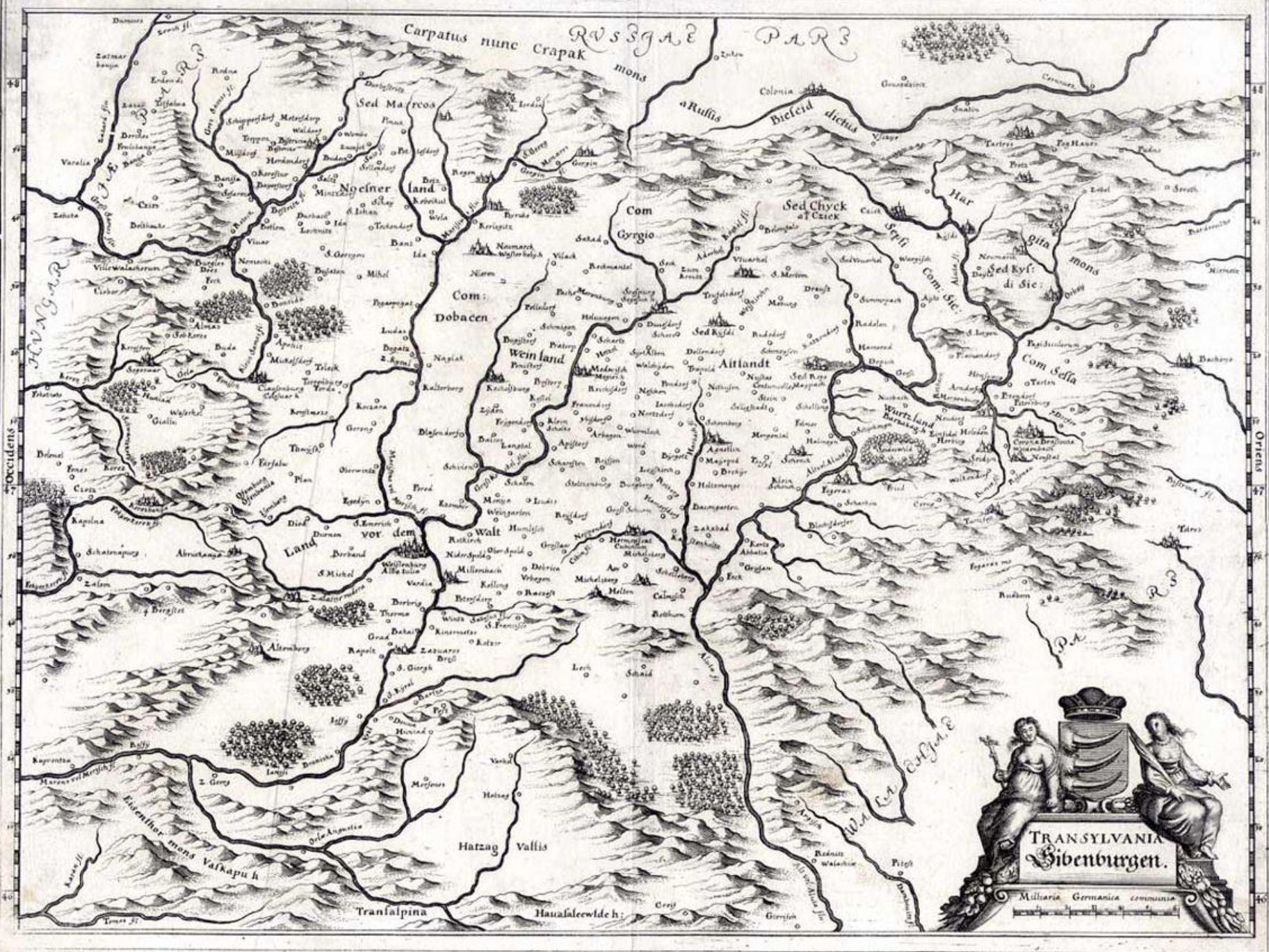
- Planșă colorată reprezentând Transilvania inspirată după harta similară a lui Honterus pe filieră Mercator, realizată de **Willem Janszoon Bleau și Blaeu Joan**; Spre deosebire de hărțile anterioare sunt inserate explicații referitoare la bogățiile naturale ale Transilvaniei: aur, argint, cupru și sare.
- Cartușul, plasat în colțul din dreapta jos are deasupra stema Transilvaniei, cele 7 turnuri, de culoare roșie pe un scut pe fond galben, flancată de două personaje feminine, simbolizând credința și înțelepciunea; la picioarele lor ghirlande din frunze și fructe.
- Scalele miliare: comună și germanică iar sub ele inscripția:

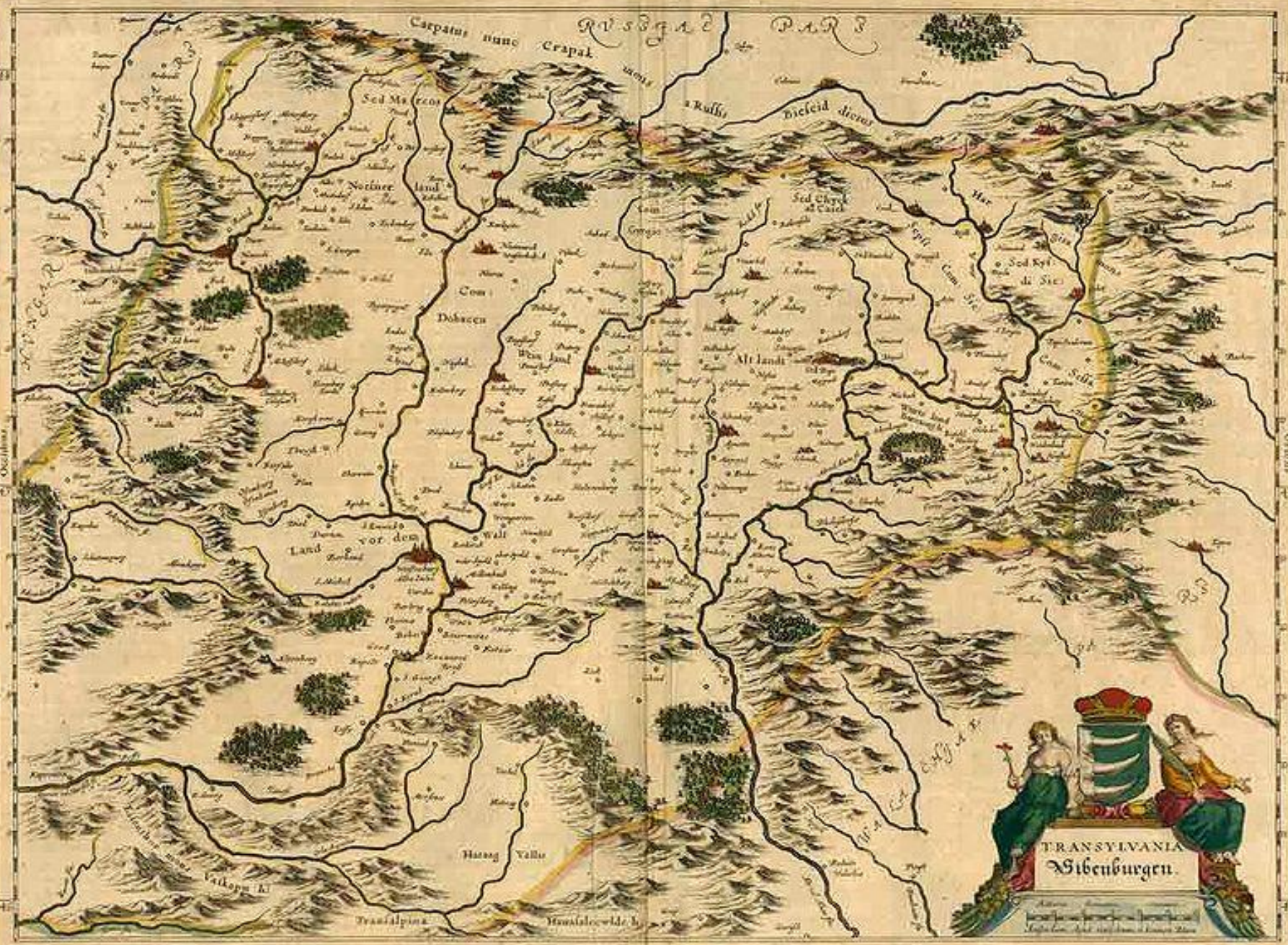
SIEBEMBÜRGEN

"Amsterdami, Apud Guiljelmum et Ioanem Blaeu".

Carpatum nunc Crapal *RUSGAE* *PAR 3*

TRANSYLVANIA
Siburgien

Small text at the bottom of the cartouche, likely a printer's mark or publisher information.

Se pune accent pe localități și pe hidrografie;

- Wurtzland – Țara Bârsei
- Altland – Țara Veche
- Weinland – Țara Vinului

Împărțirea provinciei în țări este preluată de la Honterus; unele localități, nu nepărat cele mai importante sunt marcate cu câte o bulină roșie

- Dej
- Bistrița
- Alba Iulia
- Sighișoara
- Mediaș
- Făgăraș

Blazonul Transilvaniei

Blazonul familiei Bathory

CARTOGRAFIE SI ISTORIE

ȚARA BÂRSEI

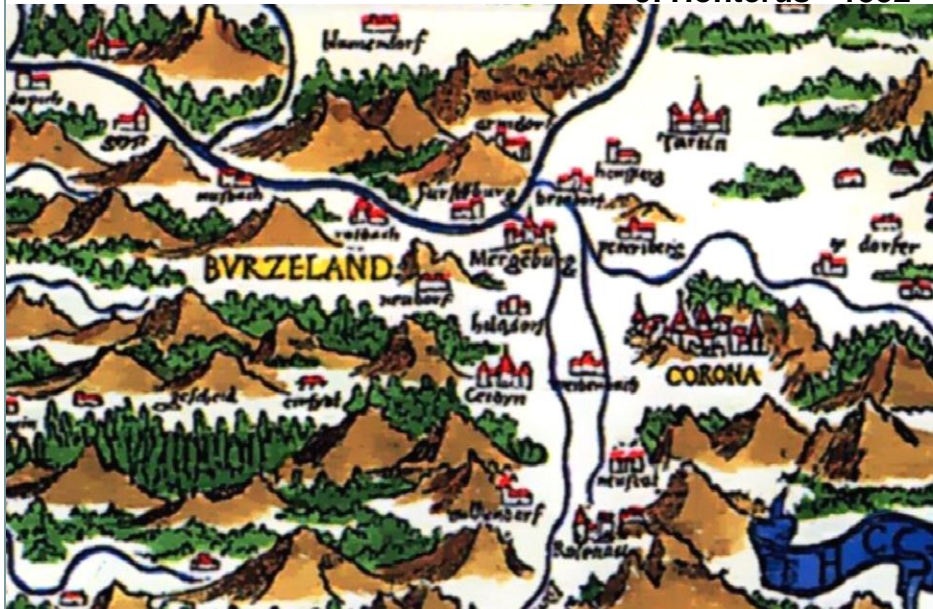

BURZENLAND

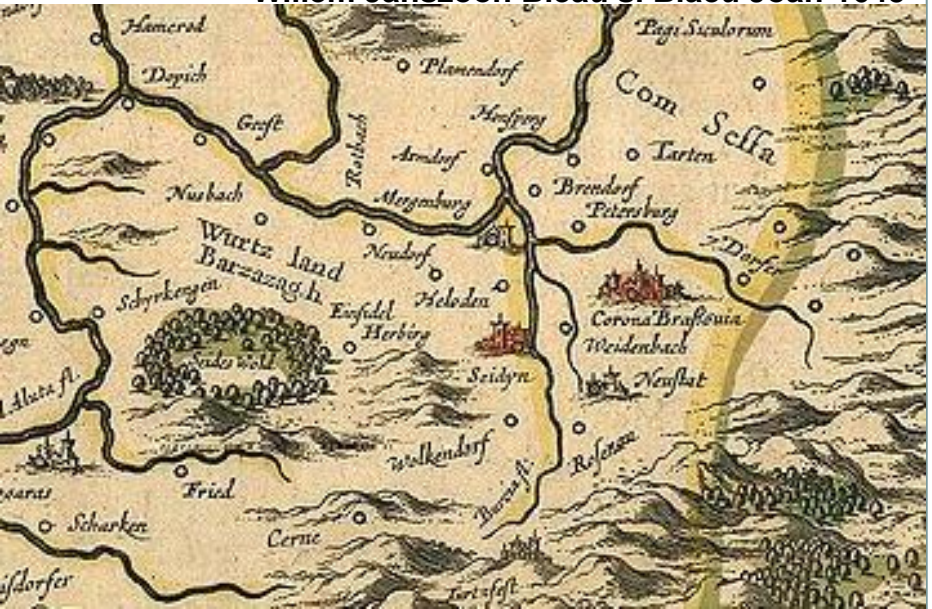
- Delimitata in primul deceniu al secolului XIII, Tara Barsei se intindea pe Olt; de la Halmeag - Ungra, spre Est, pana la raul Tarlung. Spre Sud, limita era pe izvoarele Barsei, Timisului si Tarlungului. Spre Nord, limitele sunt neprecizate dar trebuiau sa faca sens intr-o ratiune defensiva pe un teritoriu condus din Feldioara.
- La începutul secolului al XIII-lea, Țara Bârsei a fost conferită ordinului cavalerilor teutoni, care în 14 ani de activitate a ridicat aici 5 cetăți, pe lângă care a întemeiat 15 localități.

CHOROGRAPHIA TRANSYLVANIE Sybembürgen,
J. Honterus - 1532

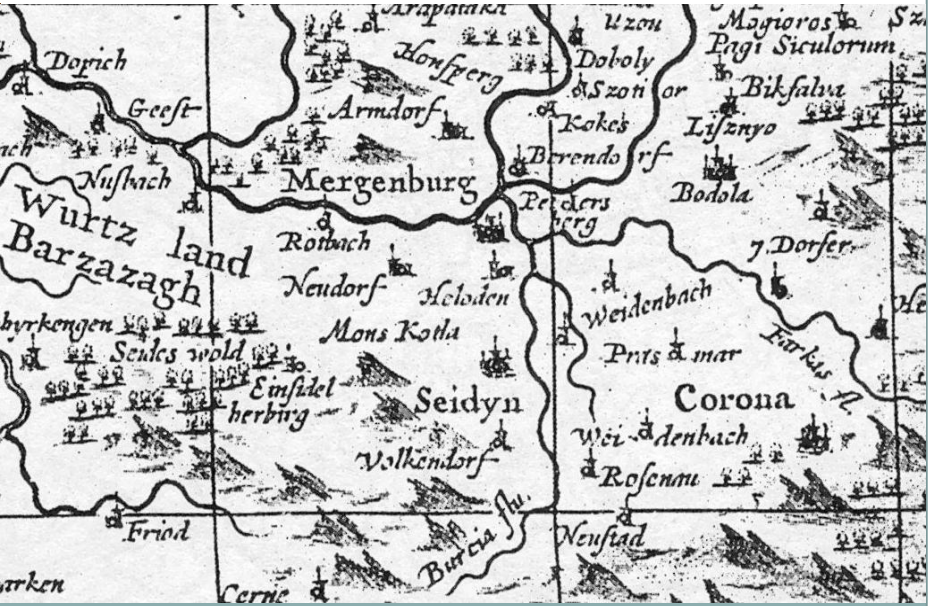
TRANSYLVANIA Siebenburgen,
Willem Janszoon Blaeu si Blaeu Joan-1645

TRANSYLVANIA
(A. Ortelius) J. Sambucus - 1570

Burzenland,
Moses Pitt-1683

1769-1773

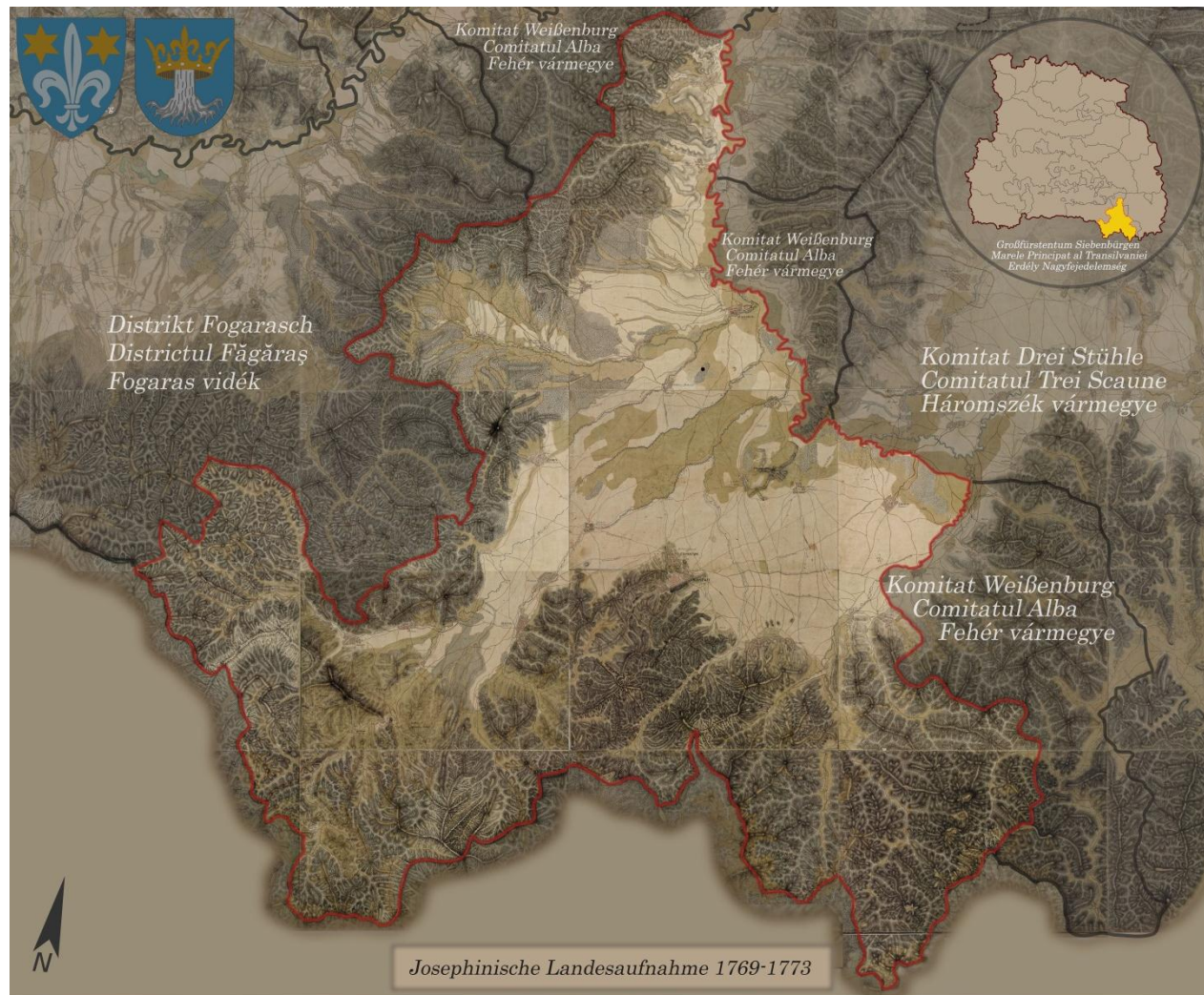
Ridicarea topografică iozefină, începută sub domnia Mariei Theresia, a fost terminată sub cea a lui Iosif al II-lea, Împărat Roman. Hărțile erau desenate de mână și erau făcute la scara de 1 țol vienez : 400 klafteri vienezi (ceea ce corespunde aproximativ cu scara de 1:28.800). Variațiile de altitudine erau redată prin hașuri și nu prin curbe de nivel.

Ridicarea topografică iozefină a avut ca rezultat peste 4000 de planșe, realizate în perioada 1764 - 1785. O parte din ele reprezintă Transilvania. Ulterior, până în 1806, s-au realizat și alte planșe cu teritoriile din sud-vestul Germaniei, porțiuni mici din Elveția, Franța și Venetia.

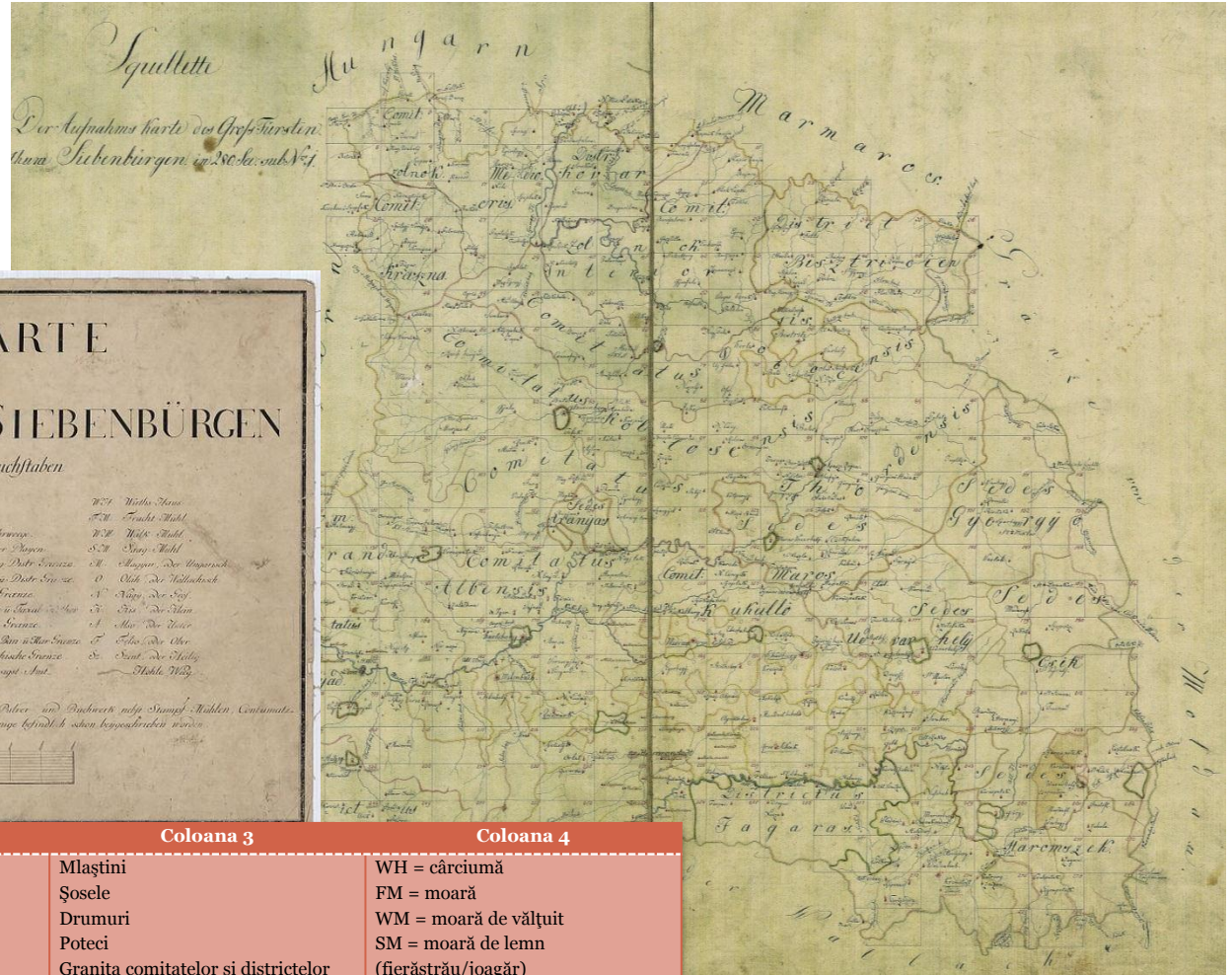
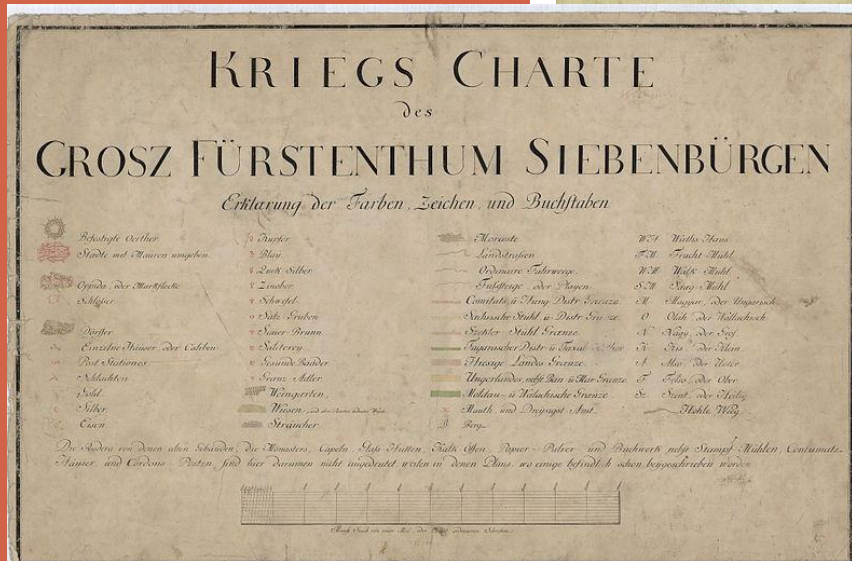
Inițial, setul de hărți a existat în numai două exemplare, unul pentru împărat și celălalt pentru conducerea militară. Ambele au fost ținute secrete.

În funcție de talentul celor care le-au realizat, planșele diferă calitativ, atât grafic cât și tehnic. Neavând o bază de măsurare comună (triangulație), planșele nu pot fi asamblate într-o hartă mare.

Ridicarea topografică iozefină Districtul Brasov

Legenda Hărții Iosefine a Transilvaniei

Coloana 1

Coloana 2

Coloana 3

Coloana 4

Localități fortificate
Orașe înconjurate cu ziduri
Opida sau Târguri
Cetăți
Sate
Case izolate sau colibe
Stații de poștă
Bătălii
Aur
Argint
Fier

Cupru
Plumb
Mercur
Cinabru
Sulf
Ocne de sare
Ape minerale
Surse de salpetru
Băi
Marcaj de graniță
Vii
Pajiști (fără puncte = pășuni)
Tufișuri

Mlaștini
Șosele
Drumuri
Poteci
Granița comitatelor și districtelor
ungurești
Granița scaunelor și districtelor
săsești
Granița scaunelor secuiești
Granița districtului (și ???)
Făgărașului
Actuala graniță a țării
Granița spre Ungaria, Banat și
Maramureș
Granița cu Moldova și Valahia
Birou vamal
B = deal

WH = cărciumă
FM = moară
WM = moară de vâlțuit
SM = moară de lemn
(fierăstrău/joagăr)
M = maghiar sau unguresc
O = valah sau românesc
N = mare
K = mic
A = de jos
S = de sus
Sz = sfântul
Drum în debleu

1769-1773 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

BRAȘOV

KRONSTADT

- Brașov (în germană Kronstadt, în latină Corona; de asemenea pe hărțile vechi trecut Cronstadt sau Braßov) este reședința și cel mai mare municipiu al județului Brașov, România.
- Brasovul e atestat pentru prima data sub numele **Corona**, in anul 1234 (cand populatia saxona s-a stabilit aici), in asa zisul "Catalogus Ninivensis", care contine o lista a tuturor manastirilor premonstratense din Ungaria si Transilvania. Putin mai tarziu, in 1241 are loc marea navalire tatară.
- Urmeaza mentionarea tot mai deasa a orasului: **Brașov** (1294), **Brassov** (1295), **Brasso** (1309), **Brassou** (1331), **Korona** (1336) etc

Hărțile erau desenate de mână cu foarte mare detaliere încercând să se apropie de o redare cât mai exactă a terenului.

Reprezentarea reliefului în hașuri privind lungimea și grosimea hașurilor în funcție de înclinarea versanților, a permis deslușirea formelor de relief: platouri, culmi rotunjite sau plate, abrupturi etc. Acest sistem de reprezentare se bazează pe principiul iluminării verticale.

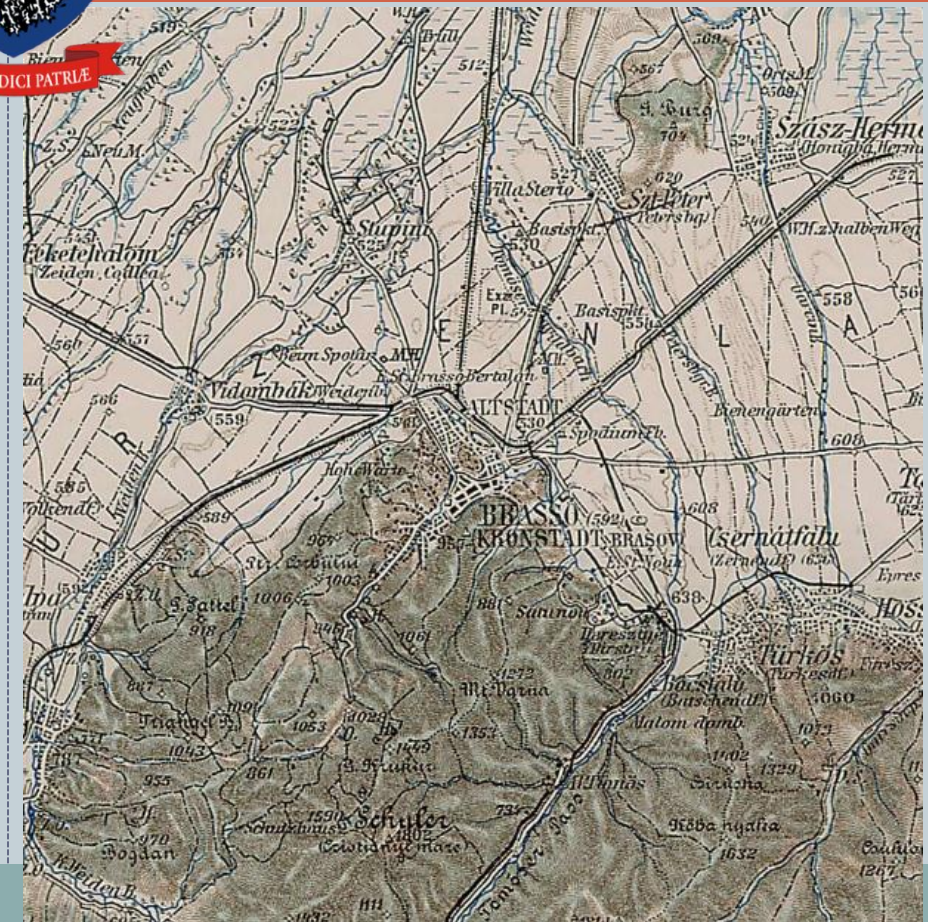
1806-1869 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

BRAȘOV

KRONSTADT

- În 1807, au fost înlocuite prin ridicarea topografică realizată în timpul lui **Francisc I al Austriei**, denumită „Ridicarea topografică franciscană” (*Franzische Landesaufnahme*).
- Aceasta harta s-a realizat cu scopul de introducere a cadastrului. Pentru realizarea ei s-a folosit proiecția Casini având ca elipsoid de referință elipsoidul Bessel. Indesirea rețelei de sprijin făcându-se prin triangulație. Din cauza folosirii unei rețele de triangulație neomogene și fără puncte comune în zonele de graniță hărțile nu se potrivesc perfect, fiind dificilă racordarea lor.

Detaliu – Cetatea Brasovului – Harta Franciscana

Pe măsura stabilirii rețelelor geodezice și a ridicărilor topografice adiacente, ca urmare a înființării unor instituții specializate (secolele IX-XX), modul pictural al reliefului a fost treptat abandonat și înlocuit cu noi sisteme grafice ce corespundeau mai bine tendinței de redare cât mai exactă a realității terenului.

Un plus de precizie a adus în secolul al IX-lea combinarea sistemului plastic de redare a reliefului prin hașuri (cu prețul unei fantastice munci a desenatorilor cartografi).

Datele de elevatie sunt marcate prin cote. Lipsa curbelor de nivel precum si a informatiilor non-metrice este o trasatura distinctiva a lucrarilor de cadastru. Pe unele planse pe cadrul din partea dreapta se pot observa anumite notite care se refera la numarul de militari si de cai care ar putea fi adapostiti in zonele respective, precum si informatii despre parhii si despre cei care conduc tinutul respectiv

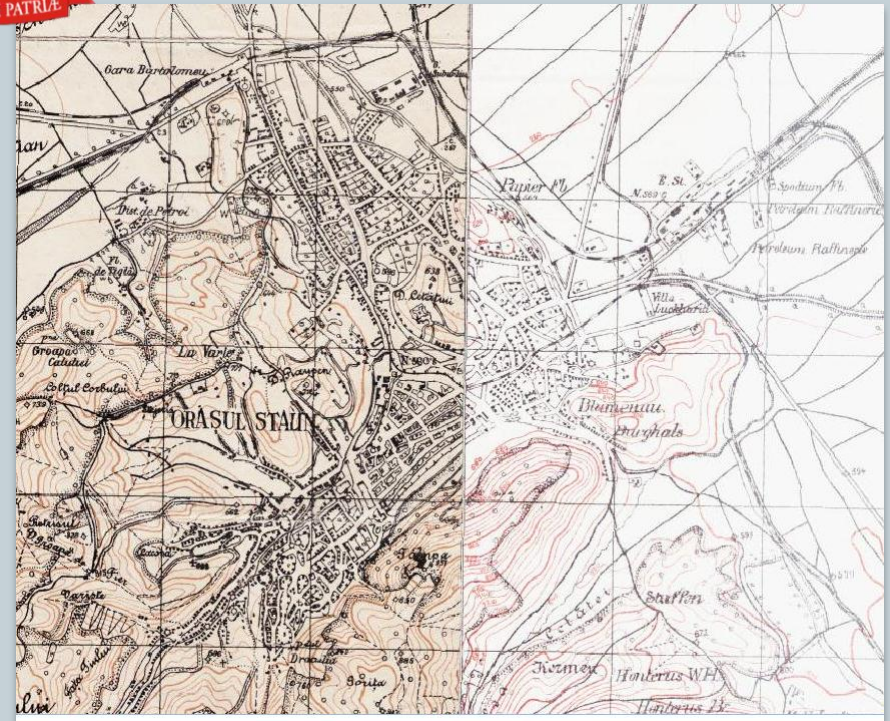
1888-1889 – CARTOGRAFIE SI ISTORIE

BRAȘOV

KRONSTADT

- Aceste reprezentari sunt hărțile militare românești, din prima jumătate a secolului XX, așa numite planuri directe de tragere, scara 1: 20 000, în proiecție Lambert-Cholesky. Fiecare planșă acoperă cartografic, în general, mai multe localități.
- Pe măsura perfecționării operațiunilor de ridicare a hărților topografice, având ca referință nivelul mărilor și oceanelor, sistemul de redare a reliefului prin curbe de nivel cu echidistanțe mici, cote și semne speciale (picturale), pentru abrupturi a fost preferat și adoptat în toate țările lumii.

Un plus de precizie a adus în secolul al IX-lea combinarea sistemului plastic de redare a reliefului prin hașuri (cu prețul unei fantastice munci a desenatorilor cartografi) cu cel al curbelor de nivel cu echidistanță de 50 sau 100 m.

- este primul produs cartografic care tratează unitar întreaga Românie, cu aceeași proiecție și cu o legendă unitară, având un caracter public, nesecret;

- mai ales primele hărți nu erau din măsurători proprii ci se bazau pe surse anterioare românești, austriece sau rusești;

Data CC-BY-S

Semnele convenționale de pe Hartă

Sosea națională	====	Căi ferate (c. normală)	—+—+—+—+—	Izvor natural	⊕	Păduri	⊘
" județeană	====	" (c. îngustă)	—+—+—+—	Fântână	⊕	Teren inundabil	⊘
" vecinală	====	Linie aeriană de exploatare	—+—+—+—	Puțuri	⊕	Terenuri mocirtoase	⊘
" comunală	====	Pomi servind ca puncte de reper	⊕	Citernă	⊕	Terenuri mocirtoase presărate cu stufar	⊘
Drum de exploatare	====	Stâlpi de telefon	⊕	Vii	⊕		
Stâlpi de telegraf	<<<<						

Concluzii

Urmărind interesul de figurare a reliefului de-a lungul vremii, se remarcă faptul că reprezentarea lui cartografică a înregistrat succese remarcabile; în ultimul secol, procedeele „moderne” sprijinite sau nu pe hărțile topografice au întregit sistemul de investigare a reliefului, dar și de redare plastic-științifică a lui, împreună cu toate subtilitățile dezvăluite de cercetarea geografică.